

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

21 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,

Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva sentinței judecătorei Căușeni din 11 aprilie 2013 și deciziei Curții de Apel Bender din 09 aprilie 2014, declarat de avocatul Vasile Bobeico, în numele inculpatului

Cojocari Boris Ștefan, născut la 16 decembrie 1969 în r-nul Căușeni, s. Sălcuța, locuitor al or. Căușeni, str. Unirii 22 ap.2, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 15 noiembrie 2011– 11 aprilie 2013,
în instanța de apel: 03 mai 2013 – 09 aprilie 2014,
în instanța de recurs: 03 iulie – 21 octombrie 2014.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni din 11 aprilie 2013, Cojocari Boris a fost condamnat în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a desfășura activitatea de întreprinzător legat de organizarea migrațiunii pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, de la reținere.

2. În fapt, instanța de fond a constata că Cojocari Boris, la începutul lunii august 2006, aflându-se în mun. Chișinău, urmărind scopul traficului de ființe umane în scopul exploatării sexuale, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Movilă Ion, și alte două persoane în privința căror procedura este disjunctă, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, sub pretextul angajării în calitate de croitoreasă la o fabrică, i-au propus lui Crilova Elena să plece în Turcia la câștig.

Cojocari Boris a organizat transportarea ultimei în Turcia, suportând cheltuielile pentru procurarea biletului de călătorie avia. Ajungând în or. Istanbul, Turcia, E. Crilova a fost întâlnită de celelalte două persoane, care i-au confiscat documentele, au adăpostit-o într-un apartament, unde ea a fost exploatăată sexual timp de 5 luni.

Instanța a reținut că inculpatul nu și-a recunoscut vina și a declarat că în vara anului 2006 s-a prezentat la poliție, unde i-a fost comunicat că urmează să fie recunoscut de către o persoană. Prezentat pentru recunoaștere a auzit că persoana dată nu îl cunoaște.

Ulterior, polițiștii i-au făcut percheziție la domiciliu și i-a înaintat învinuirea privind traficul lui E. Crîlova în Turcia, pe care el nici nu o cunoaște.

Totodată, instanța a concluzionat că vinovăția inculpatului este dovedită integral și a încadrat acțiunile lui în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal ca trafic de ființe umane, adică recrutarea, adăpostirea, și transferarea unei persoane, cu sau fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială, săvârșit prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, de mai multe persoane.

3. Inculpatul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de el.

Apelantul a invocat că în sentință nu au fost analizate probele administrate de partea apărării, selectate din cauza penală disjungată în privința condamnatului Ion Movilă de săvârșirea aceleiași infracțiuni, și anume: declarațiile părții vătămate E. Crîlova și 2 procese-verbale de recunoaștere a persoanei semnate de ea și conform căror ultima nu m-a recunoscut nici real, nici după fotografii.

La baza sentinței de condamnare au fost puse declarațiile părții vătămate, făcute de ea doar la urmărirea penală, însă în cadrul cercetării judecătorești aceasta nu a fost audiată. Instanța care a judecat cauza era obligată să audieze pe viu partea vătămată, dat fiind că declarațiile ei la diferite etape sunt divergente. Însă, instanța a respins fără nici o motivare demersul apărării privind citarea și audierea părții vătămate.

Astfel, partea vătămată nu a indicat că Cojocari Boris este persoana care a contribuit la plecarea ei în Turcia, indicând doar asupra lui Ion Movilă, și persoanelor „Stas”, „Valeriu”, „Larisa”.

Reeșind din aceste declarații, instanța urma să constate acțiunile concrete săvârșite de inculpat și să le indice în sentință, or în acțiunile pretinse a fi săvârșite de către numitul „Valeriu/Boris” nu persistă elementele de recrutare, transportare, transfer, adăpostire sau primirea unei persoane.

Instanța nu a analizat și apreciat nici probele scrise invocate de apărare.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Bender din 09 aprilie 2014, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a indicat că probele administrate pe cauză confirmată cu certitudine vinovăția inculpatului, că instanța corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că Cojocari B. a săvârșit infracțiunea imputată.

5. Avocatul V. Bobeica a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, din motivul că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Recurentul a invocat că instanța de apel nu și-a expus părerea asupra motivelor invocate în apel.

Partea vătămată nu a fost audiată în cadrul cercetărilor judecătorești, declarațiile acesteia date la etapa urmăririi penale sunt contradictorii.

Decizia instanței de apel este nemotivată, conținând concluzii de ordin general că vinovăția inculpatului a fost confirmată cu certitudine prin toate probele administrate la cauza penală fără a le examina.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când instanța nu a fost compusă potrivit legii, fiind încălcate prevederile art. 30 și 31, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, dar fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvîrșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvîrșită de inculpate, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvîrșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond:

a) doar a trecut în revistă probele administrate pe caz, însă nu a apreciat separat fiecare probă, inclusiv declarațiile inculpatului, a părții vătămate care sunt contradictorii la diferite etape ale procesului penal, a martorilor Marian O. și Movilă I., probele scrise din dosarul penal al ultimului, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatului în rechizitoriu;

b) nu a indicat motivele pentru care a respins probele apărării, inclusiv cele menționate la pct. **3, 6** lit. **a)** din prezenta decizie (v. 2, f. 92, pct. **4,6** din decizie);

c) a respins printr-o încheiere protocolară demersul apărării privind audierea nemijlocită a părții vătămate în ședința de judecată pentru a înlătura divergențele conținute în declarațiile acesteia, însă fără nici o motivare, adică absolut neîntemeiat (v. 2, f. 84, 89).

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile legale și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rind, potrivit art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sînt dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă probele corect au fost apreciate în ansamblu, prin prisma cumulului de dovezi anexate la dosar. Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art.435 CPP, întrucît o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeuriile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, menținînd o sentință ilegală și neîntemeiată:

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și le-a repetat întocmai. Mai mult, nu a analizat și apreciat, în niciun fel, probele scrise prezentate suplimentar în apel la v. 2, f.d. 139, 169-197, inclusiv procesele-verbale de audiere a părții vătămate E. Crîlova și de recunoaștere a persoanei, care, în viziunea apărătorului, dezvinovățesc inculpatul (v. 2, f.d. 271, pct. **2** și **4** din decizie);

b) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul declarat și scris pe 12 file, inclusiv cele reproduse în pct. **3** din prezenta decizie (pct. **3-5** din decizie);

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a

instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi procesul verbal de ridicare a documentelor de la partea vătămată și decizia Curții de Apel Cahul din 29.04.2008.

Prin urmare, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării și a adoptat o decizie care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al treilea rând, potrivit art. 6 par. 1, 2 din CEDO și art. 19 alin. (1), 25 alin. (4) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege. Conform art. 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, apelurile împotriva hotărîrilor judecătorești în cauzele penale se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. În corespundere cu art. 6/1 alin. (1/1) și (2) din Legea privind organizarea judecătorească, schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui Curții de Apel și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii. Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege. Potrivit pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, schimbarea membrilor completului de judecată se impune în cazurile în care există unul din următoarele temeiuri: boală îndelungată, deces, eliberare din funcție, abținere, recuzare, detașare, transferare, promovare, suspendare din funcție, incompatibilități.

Normele enunțate, care indică circumstanțe exhaustive de schimbare a membrilor completului de judecată care a fost desemnat să judece cauza, la fel au fost ignorate de instanța de apel.

Potrivit încheierii președintelui Curții de Apel Bender din 03 mai 2013 și a proceselor-verbale ale ședinței de judecată din 06 iunie, 04 iulie, 26 septembrie, 23 octombrie, 13 noiembrie și 04 decembrie 2013, completul format din judecătorii E. Secrieru, I. Guzun și A. Parpalac au început examinarea cauzei (*vol. II, f.d. 123, 130, 145, 156, 165, 198*).

Conform încheierii de admitere a declarației de abținere înaintată de judecătorul A. Parpalac, din 18 decembrie 2013, și fișei de repartizare, din 19 decembrie 2013 cauza a fost redistribuită judecătorului S. Leu (*vol. II, f.d. 213, 216*).

Totodată, potrivit proceselor verbale ulterioare, din 12 februarie 2014, a continuat să judece cauza completul de judecători – I. Guzun, S. Leu și A. Parpalac, ultima fiind incompatibilă, iar E. Secrieru fiind înlocuit în lipsa unei încheieri în sensul vizat (*vol. II, f.d. 239*).

Potrivit proceselor verbale din 12 martie 2014 cauza a fost judecată de judecătorii E. Secrieru, S. Vrabii, S. Leu, iar din 09 aprilie 2014 – de G. Druguș, E.

Secieru și S. Leu, în lipsa încheieri motivate a președintelui instanței despre implicarea judecătorilor S. Vrabii și G. Druguș (vol. II, f.d. 244, 266).

Prin urmare, prescripțiile legale cu privire la compunerea completului de judecată au fost încălcate de către instanța de apel, iar potrivit stipulărilor din art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu.

Circumstanțele expuse denotă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat apelurile de pe rol în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a adoptat o hotărâre, care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, iar instanța nu a fost compusă potrivit legii, fiind încălcate prevederile art. 30 și 31 Cod de procedură penală.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 433 alin. (1), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Vasile Bobeico, casează total decizia Curții de Apel Bender din 09 aprilie 2014, în privința inculpatului Cojocari Boris Ștefan, și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată la 11 noiembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun